

Ötən ilin sentyabrında Qarabağda keçirilən antiterror tədbirlərindən sonra ləğv olunan qondarma rejimin qalıqları yenidən fəallıq nümayiş etdirməyə başlayıblar. Onlar sentyabrın 2-də mifik qondarma respublikanın "müstəqillik günü" ilə bağlı tədbir keçiriblər. Özüni buraxan separatçı rejimin sonuncu başçısı Samvel Şahramanyan da sözügedən təbirdə yenidən tərribatçı iddiaları gündəmə gətirib. O, hələ də hansısa statusla Qarabağa qayıtmaq ümidlərini itirmədiklərini deyib.

Şahramanyan təkcə Qarabağa qayıtmaqdan yox, bölgəni özünüküləşdirməkdən də bəhs edib. O, ermənilərin Azərbaycanın su-

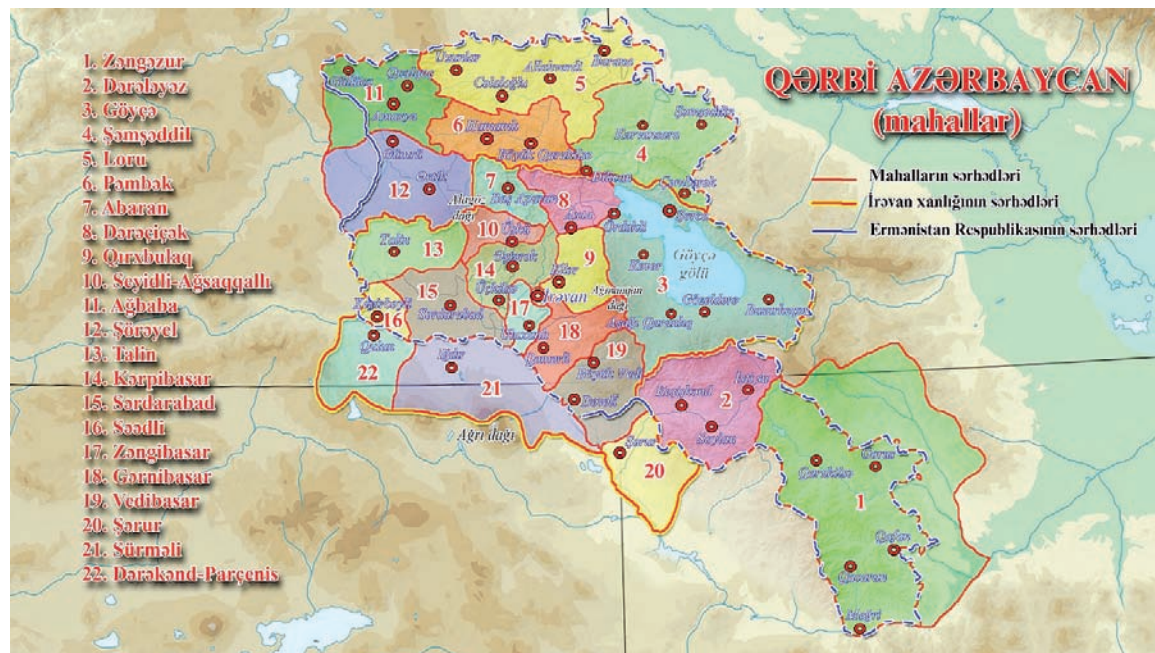
yıqlı cavab alacaqlar. Buna paralel olaraq rəsmi Bakı digər məsələni gündəmə gətirə bilər. Çünki Azərbaycan bütün xalqlara tolerant yanaşsa da, təəssüf ki, Ermənistan həmişə əlinə düşən ilk fürsətdə azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə siyasəti həyata keçirib, soydaşlarımızı dedəbaba yurdlarından zorla köçməyə məcbur edib. Son 100 ildə 3 milyondan artıq azərbaycanlı Ermənistan ərazisindən qovulub. Təkcə 1988-ci ildə 300 min soydaşımız Ermənistandan ən ağır şərtlər altında, hədə və qorxu ilə çıxarılıb. Onlar qovularkən bütün əmlakları əllərindən alınıb, mədəni-tarixi abidələri məhv edilib. Ona görə də hər hansı qayıdışdan söhbət gedirsə, ilk növbədə əzəli və əbədi torpaqlarına azərbaycanlıların qayıdışı ilə bağlı olmalıdır. Bununla əlaqədar

çox kəndimizdə vaxt keçirirdim. Öz həyatımızda hər növ meyvə ağacı var idi. Amma 15 yaşım olmamış məcburən Sumqayıta köçməli olduq. Böyük həyat evindən yaşayan biri kimi kiçik bina evinə sığışa bilmirdim. Vaxt keçdikcə böyüdüm, öyrəşdim. Amma hər zaman ürəyimdə bir inam var idi ki, bir gün kəndimizə yenidən qayıdacam. Bir qızım, bir oğlum var. Onlara uşaqlığımı keçdiyi yerləri göstərəcəm. Hər gün xəbərlərə baxıram. Qərbi Azərbaycanla bağlı nəsə eşidəndə elə qürurlanıram ki, inanıram ki, bir gün yenidən qayıdacağım. Əsas odur ki, haqlı olan bizik. Ədalət gec-tez yerini tapacaq. Öz evimizdən bir günün içərisində hansı vəziyyətdə, təhdid altında çıxdığımızı unuda bilmirəm. Əlbəttə, dövrən dəyişəcək".

Yolumuz Qərbi Azərbaycandır!

verenliyi və hakimiyyəti altında yaşamaq istəmədiklərini bildirib. Baş separatçı, həmçinin rejimin ləğvi haqda fərmanın heç bir hüquqi qüvvəsinin olmadığını da qeyd edib. Onun sözlərinə görə, artıq çoxlu təkliflər və variantlar var. Ləğv olunan qondarma rejimin sonuncu başçısının bu açıqlaması onu deməyə əsas verir ki, Ermənistanda sığınacaq tapan revanşist ünsürlər növbəti təhlükəli və avantürüst xarakterli tərribata başlayıblar. Separatçı quldur dəstəsinin başçısının çıxışlarına diqqət yetirsək, görürük ki, o, müxtəlif güclər tərəfindən dəstəkləndiklərinin mesajını verir. İlk növbədə qeyd etmək lazımdır ki, bu məkrli planı icra edənlərin arxasında baş nazir Nikol Paşinyanın dayanması ehtimalı azdır. Çünki separatçılara dəstək vermək iqtidar üçün uğurlu seçim deyil. Elə bu səbəbdən də Nikol Paşinyan keçirdiyi mətbuat konfranslarında dəfələrlə bildirib ki, Qarabağ bölgəsini tərk edən ermənilərin separatçı rejimin bəzi keçmiş nümayəndələri tərəfindən formalaşdırılan məntiqlə geri qayıtması real görünür. Şahramanyanın tərribatçı çıxışından sonra isə Ermənistan parlamentinin komitə sədri Sərkis Xandanyan "Qarabağ məsələsi"nin sülh müqaviləsinə aid edilib-edilməməsi barədə tərribatçı sualı cavablandırıb. O deyib ki, İrəvanın heç bir qonşusuna qarşı ərazi iddiası yoxdur. Sülh müqaviləsində də ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması prinsipi təsbit olunub. Deputat jurnalistin Ermənistan hakimiyyətinin ləğv edilmiş separatçı rejimin yaradılmasının 33-cü ildönümü ilə bağlı niyə "təbrik mesajı" verməməsi barədə sualına qısa cavab verib: "Deyiləcək bir söz olsaydı, deyilərdi".

Odur ki, Şahramanyanın bu sərsəm ritorikasının arxasında həm erməni lobbisinin, həm də regionu qarışdırmaq istəyən havadarların dayandığını deyə bilərik. Bunun nəzərə almaq lazımdır ki, "qoca qitə" sistemli şəkildə Qarabağdan könüllü gədən ermənilərin geri qayıdışı ilə bağlı qərəzli və həqiqəti əks etdirməyən bəyanatlar yayır. Yəni hazırda separatçıları hərəkətə gətirməklə bölgədə gərginlik ocağının yenidən alovlandırılması planlaşdırılır. Amma sözsüz ki, Azərbaycan bundan sonra öz ərazisində heç bir qanunsuz quruma icazə verməyəcək. Buna nail olmaq üçün alçaq üsullara əl atənlər isə la-

Qərbi Azərbaycan İcması da bəyanat verib. Bəyanatda qeyd olunub: "Ermənistan hökuməti üzərləndən danışıraq kənarında anti-Azərbaycan addımlara rəvac verir. Qərbi Azərbaycan İcmasının Ermənistanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü təhdid etmədiyi halda, özünü "mühacirətdə olan hökumət" kimi qələmə verən qondarma rejimin tör-töküntülərinin, Ermənistanın sabiq xarici işlər nazirinin rəhbərlik etdiyi "repatriasiya komissiyası"nın Ermənistanda belə rahat fəaliyyət göstərməsi qəbuledilməzdir. Bəyan edirik ki, Ermənistan bu təhlükəli siyasətdən əl çəkməyə, onda biz Azərbaycanda mühacirətdə olan Qərbi Azərbaycan hökumətinin təsis edilməsi istiqamətində işlərə başlayacağıq və bu xüsusda, ilk olaraq yeni seçilmiş parlamentdə "Qərbi Azərbaycana qayıdış" komissiyasının yaradılması məqsədilə Milli Məclisə müraciət ünvanlayacağıq".

İcmanın tələbi olduqca haqlı və ədalətlidir. Bu məsələdə Qərbi azərbaycanlıların da mövqeyi qətidir. 50 yaşlı **Vaqif Qasimov** bildirir ki, 1988-ci ildə Zəngəzur mahalının Qarakilsə rayonunun Ağdü kəndindən deportasiyaya məruz qalıb. Dünyaya göz açdığı doğma torpaqlara qayıtmaq arzusu ilə yaşayır: "Ağdü kəndi qədimdən Türk-Oğuz boylarının ana yurdu olub. Mən orada dünyaya gəlmişəm. 14 yaşına qədər Ağdüdə yaşamışam. Hər daşını, hər qayasını əzbər bilərəm. Özüm də nadinc uşaq olmuşam, evdən

62 yaşlı **İntizar Novruzova** isə bildirir ki, nəvələrinə Qərbi Azərbaycana geri qayıdacağını deyib: "Mən Comərdli kəndindənəm. Biz ermənilərin içində yaşamışıq. 1918-ci ildə Andranik Ozanyanın quldur dəstəsi Qarakilsədə at oynatdığı vaxt onun zülmünə tuş gələn kəndlərdən biri də məhz Comərdli idi. O vaxtlar əhalinin yarıdan çoxu Naxçıvana köçmüşdü. Biz isə 1988-ci ildə məcbur çıxdıq kənddən. Həmin vaxtda kəndin təqribən 800-900 nəfər yerli sakini var idi. Mən oradan anam, atamla çıxmışdım. İndi nə anam var, nə də atam. Amma nəvələrim dünyaya gəlib. Onlara erməni zülmündən danışırım. İstəyirəm ki, dostu, düşməni tanısinlər. Nəvələrimə demişəm ki, o torpaqları görmək sizə nəşib olacaq. Balaca oğlum hərbiçidir. Rayonlarımızın işğaldan azad olunmasına görə medallara layiq görülüb. İndi də Xankəndidə xidmət göstərir. O hər dəfə deyir ki, ay ana, Qarabağa qayıtmaq bir vaxtlar bizim üçün xəyal idi. Amma indi realdır. Qarakilsəyə qayıtmaq da uzaqda deyil. Elə istəyərəm ayağımda güc var ikən qayıdaq doğma yurda. Əminəm ki, o günləri görəəcəyik".

Yekunda qeyd etmək lazımdır ki, Ermənistanın əsl simasını ifşa etməklə, Qərbi Azərbaycandan qovulan soydaşlarımızın doğma yurd-yuvalarına dönməsi istiqamətində hamımız bir nəfər kimi çalışmalıyıq.

Jalə QASIMZADƏ,
"Respublika".